

Vai FSC rīkosies saistībā ar miljardu dolāru vērtu krāpšanu savā sertifikācijas sistēmā?

Atklātais ir tikai daļa no daudz lielāka krāpšanas aisberga, kas, ja tiktu pilnībā atklāts, nogremdētu visu organizāciju.

Avots: Eartsight

- *Aizvien pieaugošais krāpšanas gadījumu skaits draud reizi par visām reizēm sagraut koksnes ilgtspējas sertifikācijas organizācijas FSC reputāciju. Jārīkojas tagad, pirms ir par vēlu.*
- *Šonedēļ notiekošajā FSC ģenerālajā asamblejā Panamā dalībnieki pulcēsies, lai balsotu par sertifikācijas shēmas politiku un prioritātēm, tostarp par to, kā apkarot krāpšanu. Vadošais FSC auditors ir nosaucis šo Ģenerālo asambleju par „pēdējo iespēju glābt FSC”*
- *FSC izmeklēšanas, kas uzsāktas pēc trešo pušu pētījumu rezultātiem, atklāj un risina tikai daļu no daudz plašākas sistēmiskas problēmas*
- *Earthsight jaunā situācijas analīze liecina, ka katru gadu tiek pārdotas krāpnieciskā ceļā sertificētas preces 10–30 miljardu dolāru vērtībā*
- *Kokrūpniecības uzņēmumi FSC ekonomikas sekcijā ir noraidījuši visus iepriekšējos mēģinājumus izskaust krāpšanu, ieviešot obligātu izsekojamību. Viņi vairs nevar ignorēt šo problēmu.*
- *FSC dalībniekiem FSC 2025. gada Ģenerālajā asamblejā, kas notiek tieši šajā laikā Panamā, ir jāatbalsta 30. priekšlikums, kas paredz obligātas izsekojamības ieviešanu. Viņiem arī jāiestājas par tās pastiprināšanu, paātrinot termiņu un atceļot prasību par otro balsojumu 2028. gada ģenerālajā asamblejā.*
- *FSC vides un sociālajām NVO biedriem būtu jāorganizē masveida protesta akcija, ja nozares uzņēmumu pārstāvji atkal noraidīs šo pasākumu*
- *Tā nav vienīgā nopietnā FSC problēma. Bet, ja FSC nespēj veikt pat nepieciešamos pasākumus, lai izskaustu plaši izplatīto krāpšanu, tad tā ir jālikvidē*

Cik izplatīta ir krāpšana FSC sistēmā?

Mežu pārvaldības padome (FSC – Forest Stewardship Council) ir pasaulē lielākā zaļā marķējuma organizācija. Gandrīz puse no patērētājiem visā pasaulē atpazīst tās logotipu ar koka attēlu, ^[1] kas atrodams uz daudzām precēm, sākot no papīra salvetēm līdz mēbelēm, kokmateriāliem, grāmatām un pat apģērbiem, kas izgatavoti no koksnes šķiedrām. Astoņdesmit procenti no šiem patērētājiem uzticas logotipam, kas garantē, ka viņu produkti nekaitē mežiem.^[2] Taču viņi tiek maldināti.

Patiesībā ir liela varbūtība, ka produkti, ko viņi pērk, nemaz nav ražoti no FSC sertificētiem „ilgtspējīgiem” mežiem. To ražošanā izmantotās izejvielas var būt pat nelikumīgi iegūtas.

Krāpšana ir izplatīta visā FSC piegādes ķēdē.

Tā ir atklāta plašā FSC sertificētu produktu klāstā, tostarp mēbelēs, tualetes papīrā, papīra šķīvjos, oglēs, grīdas segumos un granulās. Ir atklāti sistemātiskas krāpšanas gadījumi saistībā ar plašu dažādu koku sugu klāstu, - no tropu reģioniem un citām mežainajām teritorijām, no lapu koksnes un skujskoksnes. Lai gan vislielākās problēmas ir Ķīnā, nopietna krāpšanas gadījumi ir atklāti visā pasaulē, tostarp Eiropā un ASV.

Krāpšanas epidēmija FSC nav izplatījusies tikai nelielos, mazāk profesionālos uzņēmumos. Atkārtoti ir konstatēti, ka daži no lielākajiem uzņēmumiem savā nozarē ir vainīgi apzinātā, sistemātiskā krāpšanā, kas saistīta ar milzīgiem koksnes preču apjomiem. Tas ietver gan Ķīnas lielāko saplākšņa eksportētāju,^[3] gan vienu no lielākajām zāģētavām Eiropā,^[4] gan piekto lielāko koksnes granulu ražotāju pasaulē.^[5] Krāpnieciskas FSC sertificētas preces ir atrastas pārdošanā vairāku pasaules lielāko mazumtirgotāju tirdzniecības ķēdēs, tostarp IKEA, Aldi un Lidl.

Kā mēs zinām, ka problēma ir plašāka nekā mums zināmie piemēri? Tāpēc, ka gandrīz visi atklātie gadījumi ir konstatēti nevis ar FSC pašu sistēmu palīdzību, bet gan neatkarīgu NVO un žurnālistu pētījumu rezultātā vai nozares pārstāvju ziņojumu rezultātā. Bez šīs neoficiālās uzraudzības problēma joprojām būtu nezināma. Ļoti maz NVO un žurnālistu veic šāda veida izmeklēšanas, un to pētījumi aptver tikai nelielu daļu no plašās FSC sertificētu produktu tirdzniecības.

Gandrīz visos gadījumos pat īpaši netika meklēta FSC iespējamā krāpniecība, bet to uzgāja, pētot citus jautājumus.^[6] Tāpēc mēs

varam būt droši, ka tas, ko viņi atklājuši, - un FSC apstiprināja, ir tikai daļa no daudz, daudz lielāka krāpniecības aisberga visā FSC sistēmas iekšienē. Šī problēma ir pietiekami apjomīga, lai izraisītu visas organizācijas sabrukumu, ja tā tiktu pilnībā atklāta.

Papildu pierādījumi par pieaugošo krāpšanu FSC sistēmā nāk no pieaugošās neatbilstības starp FSC sertificētas koksnes ražošanas apjomiem un to uzņēmumu skaitu, kam ir licence šīs koksnes apstrādei.

Kopš Krievija un Baltkrievija tika izslēgtas 2022. gada martā, FSC mežu platība visā pasaulē ir samazinājusies par 30 %. Tomēr tajā pašā periodā aprites sertifikātu turētāju skaits (koksnes pārstrādes uzņēmumi, kam ir licence apstrādāt FSC koksni) ir pieaudzis par 37 %.

Vienīgi Ķīnā katru dienu tiek izsniegti divpadsmit jauni aprites sertifikāti.^[7] Vienkārši nav pietiekami daudz reālas FSC sertificētas koksnes, lai pietiktu visiem.

[A Flourish tabula](#)

Nepietiekama reakcija

Pat tad, ja tiek atklāta krāpšana konkrētā piegādes ķēdē un tiek veikti attiecīgie pasākumi, FSC nav izdevies to izskaust. Uzņēmumi, kas iesaistīti krāpšanā, ir spējuši mainīt sertifikācijas iestādi un saņemt jaunus sertifikātus tikai dažas dienas vai mēnešus pēc tam, kad ir beidzies to iepriekšējo sertifikātu derīguma termiņš. Parasti pietiek ar vienkāršu uzņēmuma nosaukuma maiņu.^[27] Varētu domāt, ka liela mēroga gadījums radīs plašāku atturošu efektu, vismaz attiecībā uz konkrēta produkta ražotājiem konkrētajā tirgū. Taču pierādījumi liecina par pretējo. Piemēram, saplākšņa problēma. 2021. gadā divās atsevišķās izmeklēšanās tika secināts, ka Ķīnas lielākais saplākšņa eksportētājs ir vainīgs apzinātā, plaša mēroga un sistemātiskā FSC marķējuma viltošanā.^[28] Uzņēmums tika izslēgts no sistēmas. Tomēr četrus gadus vēlāk FSC sertifikātu viltošana Ķīnas saplākšņa segmentā joprojām nav mainījies.

2024. gada novembrī viens no citiem lielākajiem Ķīnas finiera ražošanas uzņēmumiem piedāvāja *Earthsight* izmeklētājiem uzlikt viltotus FSC marķējumus uz Krievijas izcelsmes bērza saplākšņa,

kas tiktu importēts Eiropā, attiecīgi, ar viltotiem Ķīnas izcelsmes dokumentiem, pārkāpjot Eiropas Savienības noteiktās sankcijas.^[29]

2025. gada aprīlī izotopu testi atklāja, ka gandrīz pusei no sertificētajiem bērza saplākšņa produktiem, kas tika pārdoti Apvienotajā Karalistē, bija viltotas izcelsmes valsts norādes.

^[30] Pētījumā netika sniegti atsevišķi dati par viltus norādēm saistībā ar FSC produktiem salīdzinājumā ar tā konkurenta PEFC sertificētajiem produktiem, bet, rūpīgi izvērtējot datus, redzams, ka **vismaz 36 % FSC norāžu bija viltotas.**^[31] Pat gadījumos, kad ir pierādīta apzināta un masveidīga krāpšana, FSC piemērotie sodi ir niecīgi un tiek neapmierinoši īstenoti.

FSC galvenais līdzeklis krāpšanas novēršanai ir vainīgo iekļaušana FSC sistēmas melnajā sarakstā. Taču pat tad, ja uzņēmumi neapiet šo aizliegumu, reģistrējoties ar nedaudz atšķirīgu nosaukumu, iekļaušana melnajā sarakstā ir ierobežota laikā un diezgan elastīga. Kad Vjetnamā atklāja, ka *An Viet Phat Energy*, kas ir piektais lielākais koksnes granulu ražotājs pasaulē, ir vainīgs krāpšanā, tam bija jābūt izslēgtam no sistēmas uz 3,5 gadiem.^[32] Taču jau pēc 14 mēnešiem uzņēmumam atļāva atsākt darbību.^[33] Tajā pašā laikā arī Ķīnas lielākajam saplākšņa eksportētājam, kurš divreiz atzīts par vainīgu krāpniecībā, atļāva atgūt FSC sertifikātus.^[34]

Piemēram, *Earthsight* pētniekiem, kuri darbojas slepeni, poļu uzņēmums *Alvi-Bel*, kam tobrīd bija FSC sertifikāts, piedāvāja krievu saplāksni.

Krāpšanas mērogu aprēķināšana

Tātad, cik liela ir krāpšanas apjoma patiesā vērtība? Kad atklājas atsevišķi gadījumi, krāpniecisko pārdošanas apjomu skaitļi reti tiek publicēti. Vienā gadījumā, kad tika aprēķināti skaitļi – tikai par vienu ražotāju un vienu produktu –, tika lēsts, ka krāpšanā tika iesaistīts milzīgs apjoms - 100 000 tonnas finiera.^[35] Pamatoti aprēķini norāda, ka šāds apjoms varētu būt bijis vērts aptuveni 100 miljoni dolāru.

Tikai viens no daudzajiem krāpšanas gadījumiem, kas saistīts ar kokogļu, ko atklāja nevalstiskās organizācijas un apstiprināja FSC, ietvēra 18 000 tonnu nepareizi marķētu preču, kuru pašreizējā mazumtirdzniecības vērtība, ņemot vērā esošās

mazumtirdzniecības cenas, bija 50 miljoni ASV dolāru.^[36] Kad IKEA 2020. gadā atklāja krāpšanu saistībā ar saviem FSC sistēmā sertificētajiem bērza izstrādājumiem, tas ietvēra 95 dažādas produktu līnijas. Uzņēmums mēģināja mazināt šīs krāpšanas apmēru, norādot, ka tā attiecas tikai uz 0,28 % no tā koksnes izmantošanas apjoma tajā gadā.^[37] Taču izrādās, ka tas atbilst 53 200 kubikmetriem apaļkoksnes ekvivalenta – pietiekami daudz koksnes, lai papildītu olimpisko peldbaseinu divdesmit reizes.^[38] Apvienotajā Karalistē ir konstatēts, ka krāpšana skāra 26 767 no koksnes izgatavotas preču vienības, jo tieši tik daudz mēbeļu konfiscēja Apvienotās Karalistes iestādes.^[39] Ņemot vērā IKEA pārdošanas apjomu šajā valstī, tas nozīmē, ka visā pasaulē tika iesaistīti tāda veida krāpniecības shēmā gandrīz 400 000 izstrādājumu,^[40] kuru vērtība varētu sasniegt vēl 100 miljonus dolāru.

Kad kāds meklē krāpšanu FSC sistēmā, viņš gandrīz vienmēr to atrod...

Kopējais FSC sertificēto produktu pārdošanas apjoms 2007. gadā tika lēsts 20 miljardu dolāru apmērā.^[41] Pamatojoties uz FSC sertificēto mežu platību pieaugumu un ņemot vērā inflāciju, šis skaitlis šobrīd, visticamāk, ir 100 miljardi dolāru. Ja pat tikai viens procents no šiem produktiem būtu krāpnieciski, tas nozīmētu, ka **katru gadu tiek pārdotas vismaz 1 miljarda dolāru vērtas nepatiesi marķētas preces ar FSC zīmi.** Ņemot vērā, ka ikreiz, kad kāds meklē krāpšanas gadījumus FSC sistēmā, viņš tos gandrīz vienmēr atrod, reālais skaitlis, visticamāk, ir vismaz 10 miljardi dolāru, iespējams, pat daudz vairāk. FSC bijušais integritātes direktors Fils Gilerijs (*Phil Guillery*) ir teicis, ka, viņaprāt, 20–30 % FSC pieteikumu ir viltoti.^[42] Tas nozīmētu, ka katru gadu tiek veikti krāpnieciski pārdevumi 30 miljardu dolāru apmērā.

Dziļi iesakņojies situācijas noliegums un melīgi risinājumi

Lai gan FSC sekretariāts apgalvo, ka atbalsta apjoma uzskaiti kā „būtisku soli, lai turpinātu stiprināt integritāti (godprātību!) FSC piegādes ķēdēs”, tas mazina šā priekšlikuma pieņemšanas iespējas, noliedzot problēmas patieso apmēru un pārspīlējot jau veikto pasākumu ietekmi, lai risinātu šo problēmu.^[43]

FSC pārstāvju pirmā aizstāvība šādos situācijā ir citēt gadījumus, kurus viņi ir “veiksmīgi atklājuši”, kā pierādījumu tam, ka problēma

tiek risināta – tomēr, kā mēs redzējām, tie patiesībā pierāda pretējo. Nopelns par šo gadījumu atklāšanu gandrīz vienmēr pieder citām iestādēm, un ir visi iemesli uzskatīt, ka tie ir tikai aisberga redzamā daļa. FSC arī mēdz nepieminēt, cik bieži viņuniecīgie sodi tiek veiksmīgi apieti vai nespēj novērst atkārtotus pārkāpumus.

Otro FSC aizstāvības argumentu varētu saukt par stratēģiju „apžilbināt ar zinātni”.

Taču jauno tehnoloģiju ietekme, ar kurām FSC mēdz lepoties, apgalvojot, ka tā cīnās pret krāpšanu, ir ļoti pārspīlēta. Pirmā no tām ir zinātnisko testu izmantošana, lai noteiktu koksnes izcelsmi. Patiesībā šāda tehnoloģija labākajā gadījumā var noteikt koksnes ieguves valsti, un pat tas ir iespējams tikai ierobežotam koksnes sugu klāstam, par kuru ir veikti pietiekami paraugu ņemšanas pētījumi. Ļoti maz no krāpšanas gadījumiem, ko atklājušas NVO un žurnālisti un ko FSC apstiprinājusi gadu gaitā, varētu būt atklāti ar šādām metodēm. Var atklāt tikai gadījumus, kas saistīti ar dažādu sugu vai no dažādām valstīm nākušas koksnes legalizēšanu, lai gan visdrīzāk par FSC ekvivalentu tiek izmantota nesertificēta koksne no tās pašas sugas un tās pašas valsts.

Otrais brīnumlīdzeklis, ko atbalsta FSC, ir blokķēdes tehnoloģija. Taču blokķēde var palīdzēt nodrošināt informāciju tikai tad, ja šī informācija pastāv, un izsekojamības sistēma, ko FSC plāno izmantot (pazīstama kā *FSC Trace*)^[44], ir brīvprātīga (izņemot piegādes ķēdes, kas jau ir pierādījušas augstu krāpšanas risku). Kad FSC iepriekš izveidoja līdzīgu brīvprātīgu sistēmu, tās izmantošana bija tik niecīga, ka tā tika atcelta.^[45] Kamēr netiks ieviesta obligāta apjoma izsekošana, blokķēdei, visticamāk, būs ļoti maz informācijas, ko pārbaudīt. *FSC Trace* arī neļauj veikt pilnīgu apjoma kontroli, kas nepieciešama, lai izskaustu krāpšanu.^[46]

Pēdējā FSC iespēja

FSC 30. priekšlikumā apgalvots, ka, “*neveicot nekādas darbības, pastāv risks, ka uzticība sistēmai tiks zaudēta vai samazināta, radot “būtisku kaitējumu FSC”*”.^[47] Taču ir pierādījumi, ka uzticība jau ir mazinājusies.

Kad FSC 2021. gada jūlijā veica koksnes produktu patērētāju aptauju, FSC “neto uzticības” reitings bija 43 %.^[48] Pēc pusotra

gada šis skaitlis bija samazinājies līdz 11 %.^[49] Tajā pašā laikā FSC nozīme mazinās, jo likumdevēji to apstaidz savās ambīcijās. Drīz lielajiem uzņēmumiem stāsies spēkā Eiropas Savienības Atmežošanas regula (EUDR), kas aizliegs nelegālu un atmežošanas rezultātā iegūtu koksni vienā no pasaules lielākajiem tirgiem. Likums prasa, lai uzņēmumi veiktu pienācīgu pārbaudi, kas nodrošina tikai “niecīgu risku”, ka to produkti neatbilst likuma prasībām. Tas prasa arī pilnīgu izsekojamību līdz pat ieguves vietai. FSC pašlaik nevar nodrošināt nevienu no šīm lietām. FSC ir izveidojis brīvprātīgu “Regulējošo moduli”, kas apgalvo, ka nodrošinās atbilstību EUDR prasībām, bet līdz šim tā izmantošana ir bijusi gandrīz nulles līmenī.^[50]

Nav brīnums, ka vadošā FSC audita firma *Preferred by Nature* ir nosaukusi šo Ģenerālo asambleju par „pēdējo iespēju glābt FSC”.^[51]

Krāpšana nav vienīgais iemesls, kāpēc *Preferred by Nature* un citi to saka. 2021. gadā, pirms pēdējās Ģenerālās asamblejas, 34 NVO no visas pasaules, tostarp tādas pazīstamas organizācijas kā *Greenpeace*, publicēja atklātu vēstuli ar pieciem ieteikumiem.^[52] Viens no tiem bija krāpšanas novēršana, izmantojot obligātu izsekojamību, bet arī pārējie ir svarīgi, vēl nav risināti un pat nav iekļauti šīs Ģenerālās asamblejas darba kārtībā. Pat krāpšanas un nepatiesas informācijas sniegšanas ietvaros ir daži būtiski jautājumi, kurus 30. priekšlikums neizskatīs.

Ja FSC nespēj veikt vienkāršus pasākumus, kas nepieciešami krāpšanas novēršanai, ir maz cerību, ka tiks veiktas citas svarīgas izmaiņas. Tāpēc šis balsojums FSC Ģenerālajā asamblejā ir jāuzskata par izšķirošo brīdi.

Sarkanā līnija pilsoniskajai sabiedrībai?

FSC biedriem ir ne tikai jāatbalsta jau pieminētais 30. priekšlikums, bet arī jācenšas to stiprināt, pirms tas tiek pieņemts.

Priekšlikuma galvenais trūkums ir tas, ka tikai pilnvaro FSC sekretariātu izveidot obligātas izsekojamības sistēmu. Tā, pirms ieviešanas 2028. gadā, būs jāapstiprina otrajā balsojumā Ģenerālajā asamblejā. Tas nozīmē, ka pat ja priekšlikums tiks pieņemts, FSC koksnes uzņēmumu biedri divu gadu laikā to joprojām varēs atcelt. Kāpēc mums būtu jādomā, ka viņi to velēsies darīt? Tāpēc, ka viņi to jau ir darījuši.

2013. gadā FSC uzsāka jaunu “tiešsaistes prasību platformu”, kur uzņēmumi varēja ziņot par FSC sertificētas koksnes ražošanas, pirkumu un pārdošanas apjomiem, ļaujot tos salīdzināt, lai nodrošinātu, ka netiek pārdots vairāk FSC koksnes, nekā tiek ievākta. Taču vēlāk FSC Ģenerālās asamblejas balsojumā priekšlikums par sistēmas obligātu ieviešanu tika noraidīts ar FSC ekonomikas sekcijas uzņēmumu veto.

Vēl viena problēma ar priekšlikumu Nr. 30 ir tā, ka tajā tiek prasīts, lai sistēma, ja tā tiks apstiprināta 2028. gadā, tiktu ieviesta ar „mērķa datumu” 2030. gadā. FSC nevar atļauties gaidīt vēl piecus gadus, pirms atrisināt problēmu ar plaši izplatīto krāpšanu visā sistēmā. Tas ir nožēlojami neambiciozs grafiks, ko biedriem arī jācenšas grozīt.

Lai izvairītos no pasākuma neveiksmes, ir arī ļoti svarīgi, lai kokmateriālu tirdzniecības uzņēmumi saprastu, cik nopietni NVO kopiena uztver šo jautājumu un kādas būs sekas, ja viņi to noraidīs. Vides un sociālā sektora NVO biedriem ir jāpaskaidro, ka, ja pasākumi pret krāpšanu atkal tiks noraidīti, tad būs jāriko masveida protesta akcijas.

Ir ļoti svarīgi, lai kokmateriālu uzņēmumi saprastu, cik nopietni NVO kopiena uztver šo jautājumu un kādas būs sekas, ja viņi to noraidīs.

Krāpšana un nepatiesa informācija, ko 30. priekšlikums neatrisinās

Obligātā apjoma saskaņošana, kā ierosināts FSC 30. priekšlikumā, būs liels solis, lai glābtu FSC mazināto reputāciju un nozīmi. Taču tā nav vienīgā lielā problēma saistībā ar sertifikācijas shēmas prasību ļaunprātīgu izmantošanu. Jārisina arī divas citas svarīgas problēmas.

Pirmā ir **krāpšana izcelsmes vietā**. Jaunās sistēmas, kas nodrošina, ka pārdotie FSC produkti atbilst FSC ievāktam kokmateriālam, neatrisinās krāpšanas problēmu koksnes izcelsmes vietā. Pēdējo piecu gadu laikā organizācija *Earthsight* ir publicējusi vairākus skarbus ziņojumus, atklājot, kā nelegāli iegūts kokmateriāls ir ieguvis FSC sertifikāta apstiprinājumu. Nevienā no šiem gadījumiem kokmateriālu pārstrādātāji un ražotāji nebija nepareizi marķējuši nesertificētu kokmateriālu – tas ir jautājums, ko 30. priekšlikums sola risināt. Problēmas radās pašas FSC

sertificētajā meža platībā vai brīdī, kad tika pārdota sava koksne pirmajam pārstrādātājam.

Viens no galvenajiem krāpšanas veidiem, ko *Earthsight* atklāja Krievijā, bija saistīts ar uzņēmumu, kas palielināja ciršanas apjomus savā FSC sertificētajā teritorijā, pēc tam izliekoties, ka koksne ir iegūta no turienes. Mēs, - *Earthsight*, to atklājām, izmantojot satelītattēlus, lai aprēķinātu faktiskās ciršanas platības un apjomus, pēc tam salīdzinot tos ar FSC auditoriem deklarētajiem datiem. Mūsu analīze liecināja, ka piecu gadu laikā viens uzņēmums FSC piegādes ķēdēs bija iepludinājis 535 000 kubikmetru nesertificētas koksnes.^[53] FSC auditoriem nav pienākums veikt tādas pārbaudes, kas atklātu šādu krāpšanu. Tas ir jāmaina.

Otrkārt, pastāv problēma ar **FSC aprites sertifikātu nepareizu izmantošanu**. Jau kādu laiku ir labi zināms, ka lielākā daļa FSC CoC (piegādes ķēdes) sertifikātu turētāju vispār nepērk sertificētu koksni.^[54] Daži no šiem uzņēmumiem veic krāpšanu, nepatiesi marķējot preces, ko tie pārdod, kā izgatavotas no FSC sertificētas koksnes. Taču vairumā gadījumu iemesls, kāpēc uzņēmumi maksā par CoC sertifikāciju, ir iespēja nepatiesi apgalvot, ka tikai tā tiek piešķirtas viņu produktiem t.s.“zaļās īpašības”, neatkarīgi no tā, vai šie produkti patiešām ir marķēti ar FSC zīmi. Lai gan sertifikācijas speciālisti labi apzinās, ka CoC sertifikāts pats par sevi ir bezjēdzīgs, tas neattiecas uz lielāko daļu koksnes produktu mazumtirgotāju un klientu. Tāpēc, kā mēs teicām jau 2021. gadā, “internets ir pārpildīts ar koksnes produktu ražotājiem un mazumtirgotājiem, kuri reklamē šos sertifikātus un maldinoši apgalvo, ka tie ir pierādījums to ilgtspējīgajām īpašībām”.^[55]

Kopš tā laika maz kas ir mainījies.

Tieši šomēnes mēs publicējam vēl citus piemērus par šādu praksi.^[56] Sabiedrībai ir pilnīgi neizprotams, ka uzņēmums var saņemt „zaļo” sertifikātu, neizmantojot „zaļo” koksni. Izglītība nav risinājums. Tā vietā, kā eksperti jau vairāk nekā desmit gadus aicina, FSC varētu šo problēmu atrisināt vienā dienā, - vienkārši atsakoties ļaut uzņēmumiem, kas nepērk sertificētu koksni, turēt un reklamēt CoC sertifikātu. FSC tikko paziņoja, ka tagad pieprasīs, lai CoC turētāji, kas neizmanto FSC koksni, tiktu atbilstoši reģistrēti FSC datu bāzē. Tas ir atbalstāms solis citu

iemeslu dēļ, bet neko nedos, lai novērstu situāciju, ka uzņēmumi turpina apzināti negodprātīgi uzrādīt savus sertifikātus.